

Сокурєнко Валерій Васильович –
кандидат юридичних наук, доцент,
проректор Київського національного
університету внутрішніх справ по службі,
полковник міліції

УЧАСТЬ ОСОБОВОГО СКЛАДУ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ В ОХОРОНІ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

Розглянуто питання участі особового складу Київського національного університету внутрішніх справ в охороні громадського порядку.

Рассмотрен вопрос участия личного состава Киевского национального университета внутренних дел в охране общественного порядка.

The question of participation of personnel of the Kiev national university of internal affairs in public law enforcement is considered.

Ключові слова: особовий склад; охорона громадського порядку; громадська безпека; правоохоронні органи.

Відповідно до встановлених законодавством України вимог на міліцію покладено завдання щодо забезпечення громадського порядку та громадської безпеки. За цих умов охорона громадського порядку, забезпечення реальної безпеки громадян, боротьба з різними видами злочинності – першочергове завдання сьогодення. Ігнорування проблем, пов'язаних з охороною громадського порядку, може призвести лише до руйнування самої держави як суспільного утворення. Проблема ускладнюється й тим, що Україна пережила зміну соціальних формаций, що внесло деякий хаос і в суспільне життя і у свідомість громадян. Міцний та стабільний громадський порядок є однією з передумов економічного та соціального розвитку, а також політичної стабільності держави.

Функціонування української міліції сьогодні пов'язано, насамперед, з реалізацією цілої низки нових принципів, заснованих на визнанні загальнолюдських цінностей, гідному ставленні до особи, посиленні охорони прав та свобод громадян, різних форм власності та

інших пріоритетів правового, демократичного суспільства, визначених новою Конституцією України.

У зв'язку з цим, особливої актуальності набувають питання діяльності міліції з охорони громадського порядку та громадської безпеки, із запобігання та припинення правопорушень, виявлення та розкриття злочинів, забезпечення безпеки дорожнього руху, захисту власності від протиправних посягань, забезпечення реалізації інших законних прав і свобод громадян. Ці та інші завдання міліція України виконує шляхом широкого застосування заходів переконання, адміністративного примусу, а також інших методів управління. Подальше вдосконалення тактики, форм і методів діяльності міліції щодо ефективного вирішення цих питань – актуальне завдання сьогодення.

Міліція України, як і поліція інших країн, є державним озброєним органом виконавчої влади. Її працівники в передбачених законом випадках наділені правом застосування фізичної сили, спеціальних засобів, проведення слідчих, оперативно-розшукових та інших правоохоронних заходів відносно окремих фізичних та юридичних осіб. Ефективність здійснення саме цих різновидів діяльності міліції повинна приділятися належна увага в умовах глибоких демократичних змін українського суспільства.

Зростання рівня злочинності, збільшення кількості порушень громадського порядку, наркоманія, корупція, пияцтво й алкоголізм на фоні безперервного спаду виробництва та зростання рівня безробіття породжують у громадян невпевненість, невіру в те, що правоохоронні органи й, передусім, міліція спроможні забезпечити нормальні умови для життя, праці та відпочинку громадян. Ці фактори також вимагають пильної уваги з урахуванням проблем перебудови діяльності міліції.

Такими, що становлять підвищену суспільну небезпеку, є злочини, які посягають на громадський порядок та громадську безпеку. Водночас дії міліції з їх розкриття та попередження ще не досить ефективні.

Охорона громадського порядку є важливою функцією органів виконавчої влади. Напевне, ніколи в історії людської цивілізації ця діяльність державних органів не була такою актуальною, як на початку XXI ст. До того ж існує кілька моментів, які надають проблемі громадського порядку в наші дні особливу актуальність [1].

По-перше, значну частину злочинів та проступків, які прямо чи опосередковано посягають на громадський порядок, сьогодні вчинюють у громадських місцях. Терористичні акти, зазвичай, вчинюються не у квартирах або за місцем роботи, а, як правило, на вулицях, вокзалах, у транспорті, в місцях громадського харчування. Хуліганство також дуже розповсюджене і спричиняє громадянам значні незручності.

По-друге, семидесятирічне втручання більшовицького державного апарату в діяльність, пов'язану з економікою країни, а потім раптове усунення під час реформ перебудови початку 90-х років усіх табу на комерційну, торговельну, підприємницьку діяльність та на спирт-

НАУКОВИЙ ВІСНИК КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ, № 5, 2009

не призвели до виникнення у країні ситуації, за якої різко збільшилась кількість бомжів, злидарів, бродяг тощо. Такі громадяни не лише стали елементом соціального ландшафту, а й становлять певну загрозу громадському порядку.

По-третє, процес урбанізації з багатопверховими будинками, проспектами, зі снуючими по ним автомобілями та шумом від їх двигунів вносить свої негативні корективи у громадський порядок, заважає громадянам жити спокійно і підтверджує правильність висловлювань німецького філософа К. Ясперсона, що тиша в діяльності людей як форма життя, напевне, зникла [2, с. 326].

Безпосередню участь у виконанні завдань з охорони громадського порядку бере Київський національний університет внутрішніх справ, що є складовою частиною столичного гарнізону міліції. Так, у період із січня по грудень 2008 року особовий склад університету неодноразово залучався до охорони громадського порядку, зокрема, під час проведення загальнодержавних заходів та на території міста Києва й Київської області (2008 року – 82 рази, у яких було задіяно 35 526 чол., а із січня по червень 2009 року – 43 рази, при цьому задіявались 16 470 чол.).

Участь університету в охороні громадського порядку та громадської безпеки передбачено низкою нормативних актів, зокрема:

Указом Президента України “Про заходи щодо подальшого зміцнення правопорядку, охорони прав і свобод громадян” від 18 лютого 2002 року № 143 [3];

наказами Міністерства внутрішніх справ України “Про вжиття додаткових заходів із забезпечення охорони громадського порядку на вулицях та в інших громадських місцях населених пунктів України” від 20 вересня 2003 року № 1089 [4]; “Про заходи щодо вдосконалення системи комплексного використання сил і засобів в охороні громадського порядку” від 30 вересня 2008 року № 505 [5];

спільним наказом Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в м. Києві та Київського національного університету внутрішніх справ “Про організацію взаємодії ГУ МВС України в м. Києві та Київського національного університету внутрішніх справ” від 27 червня 2007 року № 604/108 [6];

спільним наказом Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в Київській області та Київського національного університету внутрішніх справ “Про організацію взаємодії ГУ МВС України в Київській області та Київського національного університету внутрішніх справ” від 6 травня 2008 року № 311/420 тощо [7].

Відповідно до розпорядження Міністерства внутрішніх справ України від 31 січня 2008 року № 98 Київським національним університетом у період з 5 лютого по 5 липня 2008 року було виділено особовий склад щоденно для участі у спеціальних профілактичних заходах за умовною назвою “Візит” у м. Києві та Київській області.

З 31 березня по 1 квітня 2008 року для забезпечення заходів безпеки під час візиту Президента США особовий склад залучався для охорони громадського порядку в аеропорту "Бориспіль", злітно-посадочної смуги і підступів до неї та на шляху слідування іноземної делегації.

Здійснювалась охорона громадського порядку під час культурно-масових, спортивних та релігійних заходів, а також державних свят.

Особовий склад Київського національного університету внутрішніх справ було задіяно в підтриманні правопорядку на виборчих дільницях.

Відповідно до спільних наказів Київського національного університету внутрішніх справ та Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в м. Києві та Київській області, на виконання вимог Міністерства внутрішніх справ України від 30 вересня 2008 року п. 11 наказу № 505, університет постійно направляє до базових територіальних органів внутрішніх справ курсантів для роботи у складі слідчо-оперативних груп та охорони громадського порядку (Шевченківське, Солом'янське, Дарницьке, Печерське, Оболонське та Деснянське районні управління Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в м. Києві, Києво-Святошинський, Бориспільський та Обухівський районні відділи Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в Київській області та лінійні відділи на станції Київ-Пасажирський). Під контролем викладацького складу це є додаткова позанавчальна практика, а також посилення добових нарядів міліції.

Якісному несенню служби з охорони громадського порядку сприяють практичні вміння і навички, набуті під час проведення занять із правової, тактико-спеціальної, бойової і фізичної підготовки, навчання особового складу в центрі спеціальної та фізичної підготовки (с. Віта-Поштова). Адже досвід з охорони громадського порядку, набутий особовим складом в умовах великого міста, є дуже корисним і стане в нагоді слухачам після направлення їх для проходження служби у комплектуючих підрозділах у регіонах.

Практичні вміння будуть корисними для майбутніх фахівців, які сьогодні навчаються в Київському національному університеті внутрішніх справ. Слід враховувати той чинник, що курсанти набору 2007, 2008 років випускаються, відповідно, у 2011 та 2012 роках, саме тоді, коли в Україні буде проводитись Євро-2012. Водночас при подальшій підготовці спеціалістів для системи Міністерства внутрішніх справ України необхідно вживати заходів, які нададуть можливість підвищити рівень підготовки слухачів та курсантів. Доцільно внести зміни в навчальні плани для цих категорій курсантів (чи то виокремити групи або спланувати факультативні заняття) з метою більш ґрунтовної підготовки їх для участі у проведенні чемпіонату Європи з футболу, який відбудеться в Україні й Польщі).

Підготовка фахівців у цьому напрямі потребує вдосконалення підготовки та навчання фахівців у сфері охорони громадського поряд-

НАУКОВИЙ ВІСНИК КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ, № 5, 2009

ку під час проведення спортивно-масових заходів, серед яких: робота з уболівальниками напередодні проведення масових заходів з метою недопущення ними порушень громадського порядку; проведення профілактичної роботи при зустрічі уболівальників в аеропортах, на залізничних вокзалах та при супроводженні їх до місць проведення футбольних матчів; забезпечення безпеки уболівальників у період між проведенням футбольних матчів; забезпечення порядку на трибунах під час проведення матчів; супроводження уболівальників безпосередньо після закінчення матчу.

Проведення масового заходу такого масштабу, як Євро-2012 в Україні, вимагає від правоохоронців особливого рівня підготовки. Важливим є той чинник, що зазначений захід буде проводитися спільно двома державами. Тому виникає потреба в налагодженні тісної взаємодії правоохоронців двох різних країн, у тому числі щодо забезпечення громадського порядку, й значну роль у цьому може відіграти Київський національний університет внутрішніх справ.

Важливим кроком у підготовці майбутніх фахівців-правоохоронців є вдосконалення практичних навиків щодо використання спеціальних засобів у процесі залучення курсантів до охорони громадського порядку. Процес навчання курсантів за цим напрямом здійснюється сьогодні на базі Навчально-наукового інституту підготовки кадрів кримінальної міліції. Такий досвід, на вимогу керівництва Міністерства внутрішніх справ України, планується запровадити і на базі інших підрозділів Київського національного університету внутрішніх справ.

Таким чином, охорона громадського порядку становить собою практичне забезпечення його силами і засобами правоохоронних органів держави в тісній взаємодії з громадськістю.

Головним призначенням цієї діяльності є здійснення протидії різним видам посягань на суспільні відносини, що становлять зміст громадського порядку.

Значне місце у сфері діяльності із забезпечення громадського порядку в державі належить Київському національному університету внутрішніх справ, випускники якого представляють усі регіони України, працюють у них, а набуті ними знання та навички використовують у своїй практичній діяльності, зокрема, з охорони громадського порядку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Олефір В. І. Охорона громадського порядку в сучасних умовах : [посіб.] / Олефір В. І., Черній В. В., Лошицький М. В. – К. : Нац. акад. внутр. справ України, 2003. – 212 с.
2. Ясперс К. Смысл и назначение истории / Ясперс К. – М., 1994.
3. Про заходи щодо подальшого зміцнення правопорядку, охорони прав і свобод громадян : Указ Президента України від 18 лют. 2002 р. № 143.

НАУКОВИЙ ВІСНИК КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ, № 5, 2009

4. Про вжиття додаткових заходів із забезпечення охорони громадського порядку на вулицях та в інших громадських місцях населених пунктів України : наказ МВС України від 20 верес. 2003 р. № 1089.

5. Про заходи щодо вдосконалення системи комплексного використання сил і засобів в охороні громадського порядку : наказ МВС України від 30 верес. 2008 року. № 505.

6. Про організацію взаємодії ГУ МВС України в м. Києві та Київського національного університету внутрішніх справ : наказ ГУ МВС України в м. Києві та Київського національного університету внутрішніх справ від 27 черв. 2007 р. № 604/108.

7. Про організацію взаємодії ГУ МВС України в Київській області та Київського національного університету внутрішніх справ : наказ ГУ МВС України в Київській області та Київського національного університету внутрішніх справ від 06 трав. 2008 р. № 311/420.